

วิธีสังเกต

การชะล้างพังทลายของดิน

ในพื้นที่เกษตรกรรม

หากท่านพบเห็นหน้าดินหายไป

ลักษณะเช่นนี้ แสดงว่า.....ดินได้ถูกกัดเซาะและถูกพัดพาออกไปจากพื้นที่เกิดเป็นร่องลึกที่มีขนาดแตกต่างกัน จำเป็นต้องแก้ไขโดยด่วน มิฉะนั้น ดินบนที่มีความอุดมสมบูรณ์จะหมดไป

Splash Erosion

ภาพโดย ดร. นิวัติ อนุรักษ์รักษ์

ภาพโดย ดร. นิวัติ อนุรักษ์รักษ์

1 การชะล้างพังทลายแบบกระเด็น

พบในพื้นที่ปลูกพืชโดยทั่วไป เกิดจากการกระเด็นของเม็ดฝนที่ตกลงมากระทบกับผิวดินที่ไม่มีสิ่งปกคลุม ความรุนแรงขึ้นกับขนาดเม็ดฝนและความรุนแรงของฝนที่ตก ส่วนนี้คือ จุดเริ่มต้น ของการพังทลายของดินรูปแบบอื่นตามมา

2 การชะล้างพังทลายแบบแผ่น

พบบริเวณพื้นที่ลาดเตี้ยและสม่ำเสมอ ขณะที่ดินอิ่มตัวด้วยน้ำ เมื่อฝนตกลงมาเพียงเล็กน้อย น้ำที่ซึมลึกลงในดินหนา 0.1-3.0 มิลลิเมตร แล้วเกิดการเคลื่อนที่เป็นแผ่นบางๆ ทำให้อนุภาคดินเนื้อละเอียดและอินทรีย์วัตถุถูกชะล้างออกไป

3 การชะล้างพังทลายแบบริ้ว

ริ้วระฆังปากช่อง ภาพโดย ธนอมขวัญ ทิววงศ์

พบร่องขนาดเล็ก กว้างไม่เกิน 40 เซนติเมตร ลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร แนวขี้นลงตามความลาดเทปานกลางหรือเล็กน้อย ลักษณะพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ในบริเวณที่เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย เกิดจากน้ำบนผิวดินมีปริมาณมาก ไหลตามร่องพืชที่ปลูกตามแนวลาดเท ทำให้ชั้นบางๆ ของผิวดินถูกชะล้างออกไป โกลบโดยใช้เครื่องมือไถพรวนได้

4 การชะล้างพังทลายแบบร่องลึก

สวนยางพาราจะเจียงเทรา ภาพโดย ธนอมขวัญ ทิววงศ์

ภาพโดย ดร. นิวัติ อนุรักษ์รักษ์

พบร่องกว้างมากกว่า 30 เซนติเมตร รูปร่างตัดตรงเป็นรูปตัว U หรือตัววี เกิดจากน้ำไหลบ่ามารวมกันเป็นปริมาณมากและมีแรงกัดเซาะสูง เกิดในพื้นที่ที่มีความลาดเทมากและระยะความยาวของความลาดเทมาก หรือในพื้นที่ที่ปลูกพืชตามแนวขี้นลงของความลาดเท ยากที่จะปรับหน้าดินด้วยเครื่องไถพรวนชนิดใด นอกจากนี้ ยังพบการชะล้างพังทลายของดิน แบบเลื่อนไหลซึ่งมวลดินหรือหินบนพื้นที่ลาดชันสูงจะเลื่อนไหลตามแรงโน้มถ่วงของโลก

การชะล้างพังทลายของดิน

ไม่ว่ารูปแบบใด ล้วนทำให้เกิดความเสียหายอย่างมหากาฬ ทั้งสูญเสียดิน ธาตุอาหาร สิ้นเปลืองต้นทุนค่าใช้จ่ายเรื่องปุ๋ยและปัจจัยการผลิต

ทางออก คือ การคัดเลือกมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ตามประเภทปัญหา

